

[Teema]

LISÄÄ VUOSIEN ELÄMÄÄN –
LISÄÄ ELÄMÄÄ VUOSIIN

Anna anteeksi töissä

Kehityskeskustelu
on vuoropuhelua

Pakkotoimia liikaa
psykiatrisessa hoidossa

HARRI KIVI:

*Taide on
ihmisoikeus*

[kanssakulkija] **HARRI KIVI**

Teksti: **KATJA LIUKSIALA** Kuvat: **TUULIKKI HOLOPAINEN**

Kuvataiteilija Harri Kivi on lahjomaton itsensä ja toisten ihmisten suhteen: hän arvostaa rehellisyyttä, suoruutta ja aitoutta. Myötätunto kuuluu taiteen arvoihin.

Kuvataiteilija Harri Kivi:

Taide on ihmisoikeus

Helsinkiläisen kuvataiteilijan **Harri Kiven** mukaan taide jakaa virtaa ja energiaa. Siitä hän on itse paras esimerkki.

– Haluan kannustaa ihmisiä taiteen kokeilemiseen ja tekemiseen. Taiteen ominaisuuksiin kuuluu usein olla eheyttävää ja parantavaa. Se tuo myös uusia näkökulmia asioihin.

YK:n peruskirjakin määrittelee taiteen osaksi terveyttä ja hyvinvointia sekä keskeisiä ihmisoikeuksia. Yhteiskunnassa taiteilijat ovat olleet kautta aikojen aina eturivissä puolustamassa heikompien ihmisoikeuksia.

Joskus maailman järkyttävät uutiset, kuten Norjan ampumatapaukset, saavat Harrin miettimään taiteen merkitystä kaaoksen ja väkivallan keskellä.

– Täytyy kuitenkin uskoa hyvään ja katsoa yksittäisiä tapahtumia kauemmaksi, niin tekee taidekin.

Harri ei halua olla elitistinen taiteilija. Hän ei myöskään näe taiteilijana oloa tarpeettoman romanttisessa valossa.

– Voitin omia ennakkoluulojani taiteilijan myytistä. Siihen tarvittiin kyllä roh-

keutta ja sisäistä potkua. Meissä kaikissahan on paljon erityistä ja arvokasta, joka voi olla liian vähässä käytössä ja piiloissa.

Harri kertoo, miten mahtavaa on ollut toteuttaa monitaiteellisia Kauppala-hankkeita yhdessä muiden taiteilijoiden ja ystävien kanssa. Hän arvostaa yhteistyötä ja kokeekin, että jatkuva yksin puurtaminen ei olisi alkuunkaan niin hedelmällistä.

Harri on eri alojen taiteilijoiden kanssa myös toteuttanut hankkeita, joissa taide on viety hoitolaitoksiin.

– Olen halunnut jalkauttaa taidetta ihmisten pariin.

Osallistumisesta iloa

Lapsuuden väkivalta, huostaanotto ja lastenkodit eivät nujertaneet Harri Kiveä, päinvastoin. Kokemusten kautta hänestä kypsyi menestynyt taiteilija, jolle taiteen lisäksi elämäniloa tuovat laaja ystäväpiiri ja rohkea asenne elämään.

Harri pohtii omaa selviytymistään ja siihen vaikuttaneita tekijöitä.

– Perusluonteeni on reipas ja löysin aikaisin rakennuspalikoita itseäni kiinnostavista asioista teatterin, tanssin, kirjallisuuden ja elokuvan maailmasta. Pian tanssin jo työkseni ja löysin itseni monilta taiteen lavoilta. Sitä kautta minua pyydettiin malliksi. Mallin töillä pystyin elättämään itseäni lähes kymmenen vuoden ajan ja minäkuvalle se teki hyvää. En ollut enää se ”raasu orpo” lastenkodista, monta uraa tehnyt Harri pohtii.

Esiintymisen lisäksi hän halusi oppia käsityöammattin. Kiinnostus arkkitehtuuriin ja muotoiluun kasvatti nälkää. Harri työskenteli taiteilijoiden assistenttina ja pääsi opiskelemaan taidekouluun.

”
Itsessään olevaa lasta ei pidä hylätä.

”

*Toivon
hartaasti,
että osaisimme
olla ihmisiä
toisillemme.*

Osin omista kokemuksistaan johtuen Harri kertoo näkevänsä luontevasti syrjässä olevat.

– Kammoan välinpitämättömyyttä heikompia kohtaan. Toivon hartaasti, että osaisimme olla ihmisiä toisillemme. Meidän tulisi kantaa myös laajempaa vastuuta ja välittää heistäkin, joita emme koskaan fyysisesti tapaa.

Harri on ollut ideoimassa ja järjestämässä useita hankkeita mm. syrjäytymiseen liittyen.

– Syrjäytymisriskiä ei aina ole helppo tunnistaa, sillä syrjäytyjä voi olla menestyvä ulospäin, vaikkapa kymppin tyttö koulussa tai suorittaja työssään.

Huoli mielenterveyskuntoutujista

Harri kokee vaikeiden lapsuuden aikojen vuoksi vierautta omaa sukuaan kohtaan.

– Velipuoleni Tero on ainoa henkilö, jonka koen aidosti sukulaisekseni. Hän sairastui 16-vuotiaana skitsofreniaan.

Harrista ja Terosta on tehty mm. tv-dokumentti nimeltä Rakas Veljeni.

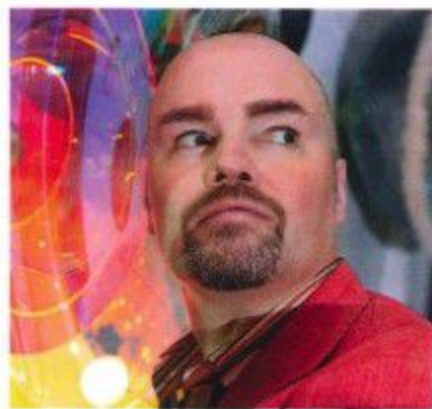
Teron kautta Harri on seurannut mielenterveyskuntoutujien asemaa Suomessa.

– He ovat, toisin kuin usein oletetaan, useimmiten herkkiä, sensibilejä ja fiksuja ihmisiä, jotka reagoivat sairastumalla kokemaansa.

Harri toteaa mielenterveyspotilaiden jäävän aivan liikaa oman onnensa varaan.

Harri Kiven värikylläisen, salonkimaisen ateljeen seinät ovat lattiasta kattoon täynnä vahvoja, ilmaisuvoimaisia teoksia, joissa toistuvat hehkuvat värit ja pyöreät muodot. Valon veistäjä ei luovu leikillisyydestä.

Marraskuu on 50 vuotta täyttävälle Harri Kivelle juhlan aikaa: tulossa on mittavia valmisteluja vaatineita taidenäyttelyitä ja yleisötilaisuuksia.

– Aktiivista kuntoutusta ja terapiaa tarvittaisiin paljon enemmän, hän hämmästelee psykiatrian nykyistä tilaa.

– Sairastua voimme me kaikki ja minä hetkenä hyvänsä. Silloin viimeistään arvostamme hyvää turvaverkkoa ja aktiivista hoitoa. Tänä päivänä on lisäksi helppo eristäytyä, Harri pohtii viitaten löyhtyvään yhteisöllisyyteen.

Harri korostaa oikeiden kohtaamisten ja toiminnallisuuden tärkeyttä kehottaen ihmisiä kehuaan itseään arkisistakin asioista kuten pyykkien pesusta, uudesta runosta yms.

– Sellaiset ovat pieniä mutta merkityksellisiä asioita, ja niistähän isompikin elämä rakentuu! Liika yksinolo ei tee kenelläkään hyvää. Arankin ihmisen olisi tärkeää opetella kestävästi vuorovaikutusta ja siedättämään itseään toisten seuralla.

Harri kertoo, että on paljon ilmaisia paikkoja taidenäyttelyistä erilaisiin kulttuurieroihin, joissa voi luontevasti ja ilman pelkoa käydä yksinkin.

– Itse poikkean usein torilla kahvilla työn lomassa. Siellä syntyy antoisia keskusteluja tuiki tuntemattomienkin kanssa.

Pelkoja kohden

– Kaikilla meillä on pelkoja, jännityksiä ja ahdistuksia. Jokaisella on omat haasteensa tai ”tämänsä”, Harri siteeraa arvostamaansa runoilijaa Pentti Saarikoskea.

– Omana itsenään olemisessa voi kuitenkin kasvaa ja vahvistua. On hyvä mennä pelkojaan kohti sillä lisäämällä vähän rohkeutta elämästä voi tulla vahvempaa, sakiampaa!

Esimerkkinä Harri kertoo nuorena jännittäneensä kovasti esiintymistä.

– Kannustin itseäni kotiovelta lähtiesäni sanomalla, että nyt vaan mennään tämänkin haasteen yli ja kyllä tästä selviätään! Ja huomasin kohta selviäväni mitä erilaisimmissa tilaisuuksissa, oli paikalla sitten yhteiskunnan silmäätekeviä tai monen tuhannen yleisö.

Harri peräänkuuluttaa matalan kynnyksen ”tarinatoreja” ihmisille.

– Tarvitsemme myönteisiä vetehetmissäpaikkoja. Kirjastot voisivat monipuolistaa toimintaansa siten, että niistä tulisi myös aidosti monipuolisempia kohtaamispaikkoja. Lastenkoteja ja ikäihmisten palvelukoteja pitäisi elävöittää tuomalla niihin vaikka koiria, kissoja ja naapuritalojen setiä turisemaan ja muksuja leikkimään, Harri ideoi.

– Resursseja riittää seminaareihin taiteen merkityksestä ihmisten hyvinvointiin, mutta sitten kun pitäisi muuttaa juhlapuheita teoksi niin kamreeritalous lyö ei-leimasimella, hän ihmettelee.

Omat voimallähteet

Mistä Harri saa energiaa omaa työhönsä ja elämäänsä?

– Ihmisten aito ilahduttaminen toisten taiteilijoiden kanssa antaa minulle paljon hyvää oloa ja merkityksellisyyden tunnetta. Olen iloinen siitä, että olen pystynyt toteuttamaan ideoitani taiteilijan urallani.

Harri toteaa taideprojekteistaan, että vieraan ihmisen virkistäminen ja ilahduttaminen eri tavoin on huumaavaa ja sitä haluaa tehdä lisää. Ystävien merkitys on painava.

– Sen lisäksi, että ystäväni ovat lahjakkaita, he ovat myös umpirehellisiä. Ihmissuhteissahan luottamuksen kannalta rehellisyys on tärkeintä. Miksi kenenkään tarvitsisikaan ruveta toiseksi kuin mitä on?

Aitouden lisäksi Harri vaalii leikkisää asennetta elämään.

– Haaveilen ja leikin paljon. Luon itselleni hyvää energiaa. Itsessään olevaa lasta ei pidä hylätä. Aikuisena on tietysti huolehdittava asioistaan, maksettava laskut ym. mutta lapsenomaisuuden ja halun leikkiä voi säilyttää vaikka hautaan asti, Harri toteaa.

– Pitää rakastaa itseään, jotta voi rakastaa toista. Arvostan itseäni vaikka olenkin vähän ajan merkitsemä ja hiukset ovat harvenneet, hän naurahtaa.

Harri Kiven 50-vuotisjuhlanäyttely

Seinä-ämpäreitä ja Kauppalan pienoisfestivaali 1.–27.11.2011
Lasipalatsin näyttelytila, Mannerheimintie 22–24, Helsinki

Mielenterveysviikon tapahtuma to 24.11. klo 18.00 tupailan hengessä. Näyttelijät Terhi Panula ja Pirjo Luoma-aho tulkitsevat runoja.

Lisätietoja: www.kauppala.net

Lisää Harri Kivestä www.harrikivi.fi